

ภาพ : ทัศพร กลิ่นหอม

คนปั้นทราย

โครงการ “เล่าเรื่องวรรณคดีผ่านเม็ดทราย ชายหาดระยอง” ณ หาดแหลมแม่พิมพ์ เป็นกิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง

โจทย์สำหรับ “การแสดงประติมากรรมทราย” ครั้งนี้ คือ “เล่าเรื่องวรรณคดีผ่านเม็ดทราย ชายหาดระยอง” ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง ร่วมกับจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาลตำบลสุนทรภู่ และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดระยอง จัดบริเวณชายหาดแหลมแม่พิมพ์ อ.แกลง จ.ระยอง ระหว่างวันที่ 10-14 เมษายน 2558

ธนดล ดิริจิเจริญ อาจารย์สาขาศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) นำทีมนักศึกษาศิลปกรรม ชั้นปี 3 จากสจล.กว่า 25 คน มาร่วมสร้างสรรคงานจากเม็ดทราย

ทีมสจล.ได้แสดงผลงานปั้นทรายครั้งแรกที่ชายหาด บ้านกรูด จ.ประจวบคีรีขันธ์เมื่อปี 2557 และงานปั้นทรายที่แหลมแม่พิมพ์ ระยอง ปี 2558 นี้เป็นครั้งที่สอง

สำหรับงานปั้นทรายเล่าเรื่องวรรณคดีครั้งนี้ อ.ธนดล ให้ความรู้ว่า

“งานปั้นทรายมันคือ ประติมากรรม และคำว่า ประติมากรรมคือ มีความกว้าง ความยาว ความสูง จากพื้นขึ้นไปในอากาศ”

“หาดทรายมันมีทั่วไป เป็นสิ่งที่เราสามารถทำตั้งแต่สมัยเด็ก ใครมาเที่ยวทะเลก็ต้องปั้นทราย อาจจะไม่มีการปั้นแต่ในระดับมีทักษะ

จะมีเนื้อหาและเรื่องราวที่เล่าผ่านการปั้นทรายขั้นตอน คือเราต้องมีสเก็ตซ์ภาพคร่าวๆ เป็นต้นแบบก่อน แต่ยังไม่จำเป็นต้องมาแก้หน้างาน เพราะมันคือการทำงานกลางแจ้ง เราต้องปรับตามสภาพดินฟ้าอากาศอยู่แล้ว อย่างเมื่อเช้าเราเจอฝนตก ก็ทำอะไรไม่ได้เลย ต้องเริ่มใหม่ เพราะงานปั้นทราย มันเป็นเรื่องของความสดสดหน้างานเจอฝนเจอลม เจอแดด รายละเอียดมันจะเลื่อนเราก็ต้องมาปั้นกันใหม่”

เมื่อมีโจทย์ ที่ตั้งเรื่องราวไว้แล้ว ทางทีมสจล.ได้เลือกตัวละคร จากวรรณคดีชื่อดังอย่างเรื่อง พระอภัยมณี อาทิ สินสมุทร นางเงือก ม้านิลมังกร และมีเสื้อสมุทร มาผสมผสานกับตัวการ์ตูน อย่าง มาสคอตการท่องเที่ยว “น้องสุดใจ” และสัตว์ทะเลน่ารักอย่าง โลมา และเต่ามาเป็นส่วนหนึ่งของประติมากรรมด้วย เพื่อสร้างการเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยวหลากหลายวัย

ในทางเทคนิค งานปั้นทรายต้องอาศัยทักษะของนักปั้น ที่อ.ธนดล บอกว่า เป็นเหมือนการปั้นดิน ปั้นปูน ต่างเพียงเนื้อวัสดุที่ต้องทำความรู้จักธรรมชาติของทราย

เกร็ดในการปั้นทราย ใครๆ ก็ปั้นได้

อ.ธนดล แนะนำว่า

1. เลือกตั้งทรายที่มาจากหน้าคลื่นหรือทรายที่คลื่นซัดเข้ามาครั้งแรก เป็นทรายชั้นบนสุด เนื้อทรายจะเนียนละเอียดปั้นขึ้นรูปง่าย
2. ระหว่างปั้นขึ้นรูป ให้ช้อนพรมน้ำหรือรดน้ำ หากไม่มีพรมน้ำช่วย แนะนำให้ปั้นบนทรายใกล้ๆ คลื่นริมหาด เพราะงานประติมากรรมที่เห็นแสดงอยู่นั้นเป็นผลงานของการปั้นถึง 2 วันเลยทีเดียว
3. อากาศขึ้นดี เวลาเหมาะกับการเล่นปั้นทรายคือ ช่วงเช้าหรือช่วงค่ำ ส่วนหนึ่งเพราะกลางวันแดดจะเผาทั้งคนทั้งเม็ดทรายที่จะแห้งกระจายปลิวว่อน ไม่เข้ารูปเข้าทรงง่าย
4. ทรายจะเริ่มแห้งจากข้างใน เมื่อขึ้นรูปปั้นได้ๆ แล้วให้รดน้ำแบบบ่อยๆ สม่ำเสมอ เพื่อรักษาให้เนื้อทราย
5. อุปกรณ์พื้นฐาน เกียง ที่ตัดทรายและพลั่ว เพื่อขุดทราย
6. ทรายระยองค่อนข้างเนื้อหยาบกว่าทรายบ้านกรูดประจวบคีรีขันธ์ ดังนั้นไม่เหมาะกับการปั้นสลักลวดลายใส่รายละเอียด แต่ปั้นเป็นรูปทรงที่เป็นโครงชัดเจน เช่น โลมา หรือ พญาเต่า เป็นต้น
7. สิ่งที่ต้องคำนึงในเรื่องรูปทรง ต้องปั้นฐานให้ใหญ่ และมั่นคง เพราะการปั้นทรายจะไม่วิวัฒนาการมาทำโครงให้ แต่เป็นการปั้นจากกองทราย คนปั้นมีทักษะด้านงานปั้นได้ๆ มาก่อนย่อมได้เปรียบ และมีจินตนาการในการปั้นรูปต่างๆ ขึ้นอยู่กับบุคคล

“วัสดุทรายมันเป็นไปตามกฎแรงโน้มถ่วง ยกตัวอย่าง ที่เราปั้นนางเงือก อยู่ในท่านอนเอกเซนกเพราะว่าต้องทำรูปทรงให้ทรายมันพยุงตัวเกาะกันได้นานที่สุด ซึ่งตามหลักแล้วถ้าไม่เจอฝน ก็จะอยู่ได้สัก 1-2 วัน” อ.ธนดล เล่า

“น้องสุดใจ (ตัวมาสคอตการท่องเที่ยว) ยากตรงส่วนหัว เพราะตัวแบบนี้หัวใหญ่ และหนัก ทรายจะพังลงมา เราก็เลยจัดให้น้องสุดใจอยู่ในท่านอนคว่ำเล่นน้ำไป”

นัทรพงศ์ รัชชาติ นักศึกษาปี 3 ภาควิชาวิจิตรศิลป์ สาขาประติมากรรม สจล. เสริมในรายละเอียด

นัทรพงศ์ เป็นหนึ่งในนักศึกษา 25 คนที่ “อาสา” มาร่วมงานนี้ และยังได้บอกประสบการณ์ที่เคยผ่านงานปั้นทรายทั้งริมชายหาด และทรายริมฝั่งแม่น้ำ ถึงคุณสมบัติของทรายน้ำจืดกับทรายทะเลว่า

“ผมเคยปั้นทรายริมแม่น้ำที่จ.นครนายก ทรายแม่น้ำจะคุมได้ง่ายกว่า อย่างการปั้นรายละเอียดหน้าตาแคแร็คเตอร์ ทรายทะเลค่อนข้างจะคุมยาก มันจะหลุดร่อน แต่ทรายแม่น้ำเกาะตัวได้ดีกว่านะ”

สำหรับงานประติมากรรมทราย บนชายหาดแหลมแม่พิมพ์ อ.แกลง จ.ระยอง ระหว่างวันที่ 10-14 เมษายน ศกนี้ ประชาชนทั่วไปสามารถไปเที่ยวชม ถ่ายรูปและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์ ประติมากรรมทราย โดยมีทีมอาจารย์และนักศึกษาจาก สจล. ลาดกระบัง เป็นพี่เลี้ยงให้ด้วย